# ÜNİVERSİTELERİMİZİN 2009-2013 DÖNEMİNDEKİ 5 YILLIK PERFORMANS RAPORU

# 9 MAYIS 2014

# GİRİŞ

Son yıllarda üniversite sıralamaları tüm dünyada üniversitelerin; mensup, mezun, öğrenci ve velileri ile ülke yöneticilerinin yoğun ilgisiyle karşılaştı. Dünya sıralamalarında gelişmiş ülke üniversitelerinin ilk sıralarda, gelişmekte olan ülke üniversitelerinin ise son sıralarda yer aldığı görülmektedir. Bir ülkedeki yükseköğretimin düzeyi, üniversitelerin o ülkenin gelişmesine yapabileceği katkının düzeyini belirler. Üniversiteler uluslararası tanıma göre; eğitim, araştırma ve topluma hizmet vermekle yükümlüdür. Bilimsel araştırma yaparak yeni bilgiler üretmek ve ürettikleri bilgileri var olan bilgilerle birlikte öğrencilere aktarmak üniversitenin temel görevlerden biridir. Bu işlevi yerine getirebilen üniversiteler, ülkenin geleceğini üstlenecek olan gençleri en sağlıklı şekilde eğitebilir. Meslek sahiplerine yeni gelişmeleri aktarma görevi de üniversitelerin asli görevlerindendir. Bilimsel araştırmaya önem veren üniversiteler, öğrenci ve meslek sahiplerine en yeni bilgileri aktardığı için ülkenin ekonomisi hızlı gelişir. Dünya standartlarında bilimsel araştırma yapamayan üniversitelerin ülke ekonomisine katkıları çok sınırlı kalır. Bu nedenle gelişmekte olan ülkelerde, üniversitelerin en üst düzeyde bilimsel araştırma yapmaları ve eğitim kalitesini artırmaları önem taşır. Üniversite sıralamaları, gelişmekte olan ülkeler için önemli bir bilgi kaynağıdır. Her üniversite, kendi akademik performansının düzeyi hakkında bilgi edinir ve kendisini diğerleri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirerek geliştirebileceği alanları belirleyebilir. ODTÜ Enformatik Enstitüsü URAP (University Ranking by Academic Performance) Laboratuvarı, üniversitelerimize bu açıdan yardımcı olmak için yeni bir rapor hazırladı. Bu raporda, 125 üniversitemizin son 5 yıllık akademik performansı özetlendi ve üniversitelerin kendilerini diğer üniversitelerle karşılaştırmasına olanak sağlayan etkileşimli bir arayüz tasarlandı. Türkiye sıralamasının 9 kriterine göre, üniversitelerimizin performans grafikleri URAP'ın internet sayfasındaki etkileşimli raporda verilmektedir (http://tr.urapcenter.org/5_yillik_etkilesimli_rapor/). URAP Laboratuvarı; 2009, 2010, 2011, 2012 ve 2013 yıllarında üniversitelerimizin sıralamasını ilan etmişti. Bu raporun amacı ise her üniversitenin son 5 yılda; yayınladığı makale sayısı, kişi başı makale sayısı, atıf sayısı, kişi başı atıf sayısı, bilimsel doküman sayısı, kişi başı bilimsel doküman sayısı, doktora öğrenci sayısı, doktora öğrenci oranı ve öğretim üyesi başına öğrenci sayısı açısından performansını topluca görmesini sağlamaktır. Raporu etkileşimli olarak sunan URAP-TR'nin internet sayfasında görüleceği gibi, bazı üniversitelerimizin performansı son 5 yılda hızla artarken bazılarının artış hızı düşük kalmıştır. Her üniversite, hangi kriterdeki artış hızının diğer üniversitelerden yavaş olduğunu belirleyip kendi uygun bulacağı önlemleri alarak performansını geliştirebilir.

## SONUÇ

Son yıllardaki sıralamalarda bazı üniversitelerimiz henüz beklenen yükselme hızına ulaşamamış iken, çok sayıda üniversitemizin ise yükselmeye devam ettiği görüldü. URAP Laboratuvarı son 5 yıldır URAP-TR ve URAP Dünya Sıralamalarını hazırlamaktadır. URAP-TR ülke içi sıralamasında kullanmak üzere geliştirdiği 9 kritere göre 125 üniversitemizi sıralıyor. Biri URAP olmak üzere dünya üniversitelerini sıralayan 8 kurum var. Dünya genel sıralamalarında akademik performans açısından ilk 100'e girebilen üniversitemiz olmamakla birlikte üniversitelerimizin bazıları bu sıralamalarda oldukça başarılıdır. Bu başarıları kanıtlayan bilgiler aşağıda sunulmuştur:

1. Üniversitelerimizden 10'u 2013 yılı dünya genel sıralamalarından en az birinde ilk 500'e girebildi. Bu üniversitelerden; ODTÜ 5 sıralamada, İstanbul 4 sıralamada, Hacettepe 3 sıralamada, Ankara, İ. D. Bilkent ve Ege 2 sıralamada, Koç, Gazi, İTÜ ve Boğaziçi ise 1 sıralama sisteminde ilk 500'e girdi.
2. Dünya genel sıralamalarından birinde ilk 200 içinde Boğaziçi, ilk 225 içinde ise İTÜ ve ODTÜ yer aldı.
3. Dünya üniversiteleri arasında tanınırlık ve saygınlık açısından ODTÜ ilk 71-80 bandındaki üniversiteler arasına girdi.
4. Dünya sıralamalarında 50 yıldan genç üniversiteler arasında Koç 31. sırada ve İ.D. Bilkent 39. sırada yer aldı.

Üniversitelerimiz son 5 yılda bilimsel makale sayılarını hızla artırmıştır. Ancak bu yayınların önemli bir kısmının uluslararası bilim ortamında ilgi çekemediği görüldü.

1. Üniversitelerimizin yayınladığı bilimsel makalelerin atıf alma oranı çok sayıda ülkenin gerisindedir.
2. Üniversitelerimizin yayınladığı bilimsel makale başına düşen ortalama atıf sayısı dünya ortalamasının çok altında kalmaktadır. Yayın başına düşen atıf kriterine göre Türkiye, dünyada son sıralarda yer almaktadır. Türkiye bu kritere göre yalnızca gelişmiş ülkelerin değil Yunanistan, Meksika, İspanya, Polonya, Tayvan, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan gibi ülkelerin de gerisinde kalmıştır.

Bu sonuçlar bize, üniversitelerimizin yayın yaparken, her bilim alanının en saygın dergilerine yönelmesi gerektiğini gösteriyor. Uluslararası bilim camiasında henüz yeterince saygınlık kazanmamış dergilerde yapılan yayınlar, çok az atıf alıyor ya da hiç atıf alamıyor. Bu tür dergilerde çıkan ve atıf alamayan makale sayısı arttıkça, ilgili üniversitenin ve Türkiye'nin yayın başına düşen atıf sayısı da düşmeye devam ediyor. Üniversite yönetimleri, akademisyenleri saygın dergilere yönelmeye teşvik ederek bu sorunu çözebilir. Saygın dergilerde yayınlanan makalelere teşvik ödülü verilmesi, atama ve yükselme aşamalarında uluslararası atıf sayılarının mutlaka göz önüne alınması çok yararlı olur. Henüz dünya sıralamalarında yer almamış olan üniversitelerimiz, yayın sayılarını yükseltirken yayınlarını saygın dergilere yönlendirerek dünya sıralamalarında yer alabilir.

URAP dünya sıralaması, 2000 üniversiteyi; bilimsel üretkenliğe, yayın kalitesine ve çoklu kritere göre sıralayan tek sıralama sistemidir. Bu nedenle URAP dünya sıralamasında ilk 2000'e girebilen üniversitelerimiz, URAP'ın yayınladığı raporlardan yararlanarak performanslarını artırıp diğer dünya sıralamalarında da yer alma şansına kavuşabilir. URAP ekibi olarak; kendilerini akademik performans açısından hızla geliştirebilen üniversitelerimizin, kısa sürede dünya sıralamalarında hak ettikleri sıralara yerleşip zamanla dünyanın en iyileri arasına girebileceklerine inanıyoruz.

URAP'ın hazırladığı 5 yıllık performans raporunun, dünya sıralamalarında üniversitelerimizin üst sıralara yükselmesi için yarar sağlamasını dileriz.

**Prof. Dr. Ural Akbulut**
**ODTÜ Enformatik Enstitüsü**
**URAP Başkanı**

## ÜNİVERSİTELERİMİZİN 2009-2013 DÖNEMİNDEKİ 5 YILLIK PERFORMANS DURUMLARI GÖSTEREN ÖZET GRAFİKLER

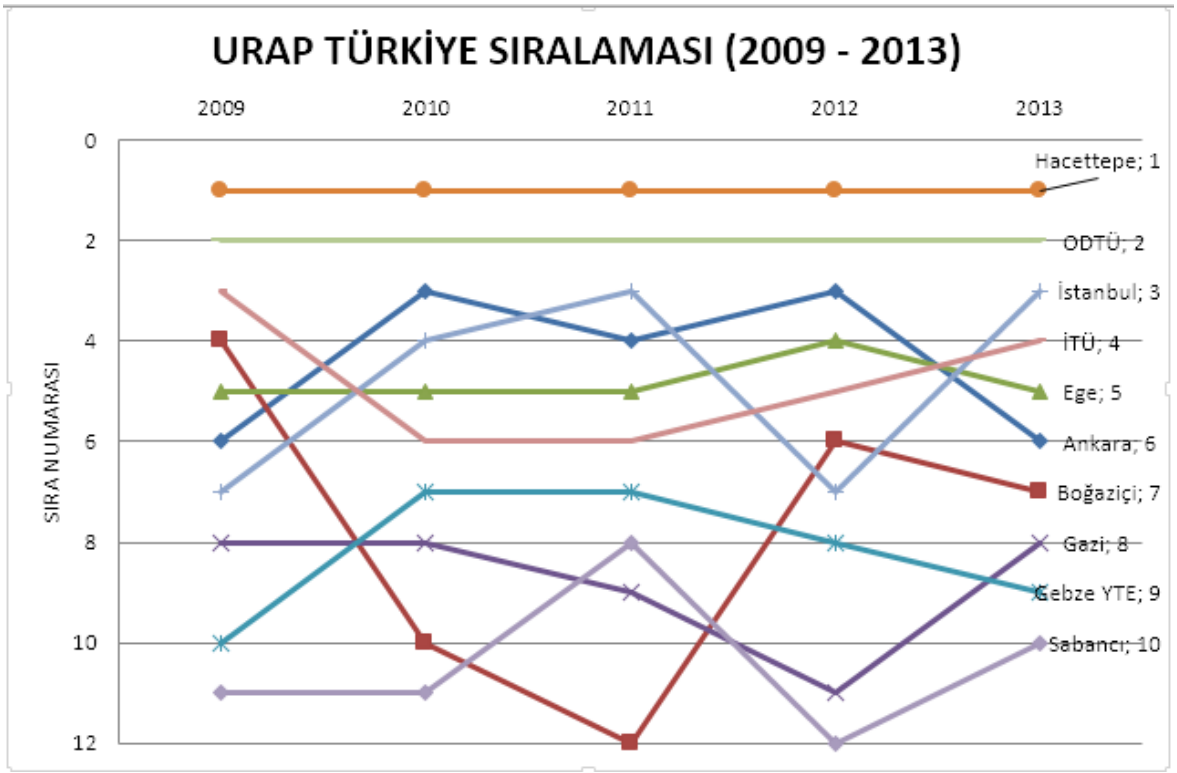


**Grafik 1: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversiteler**

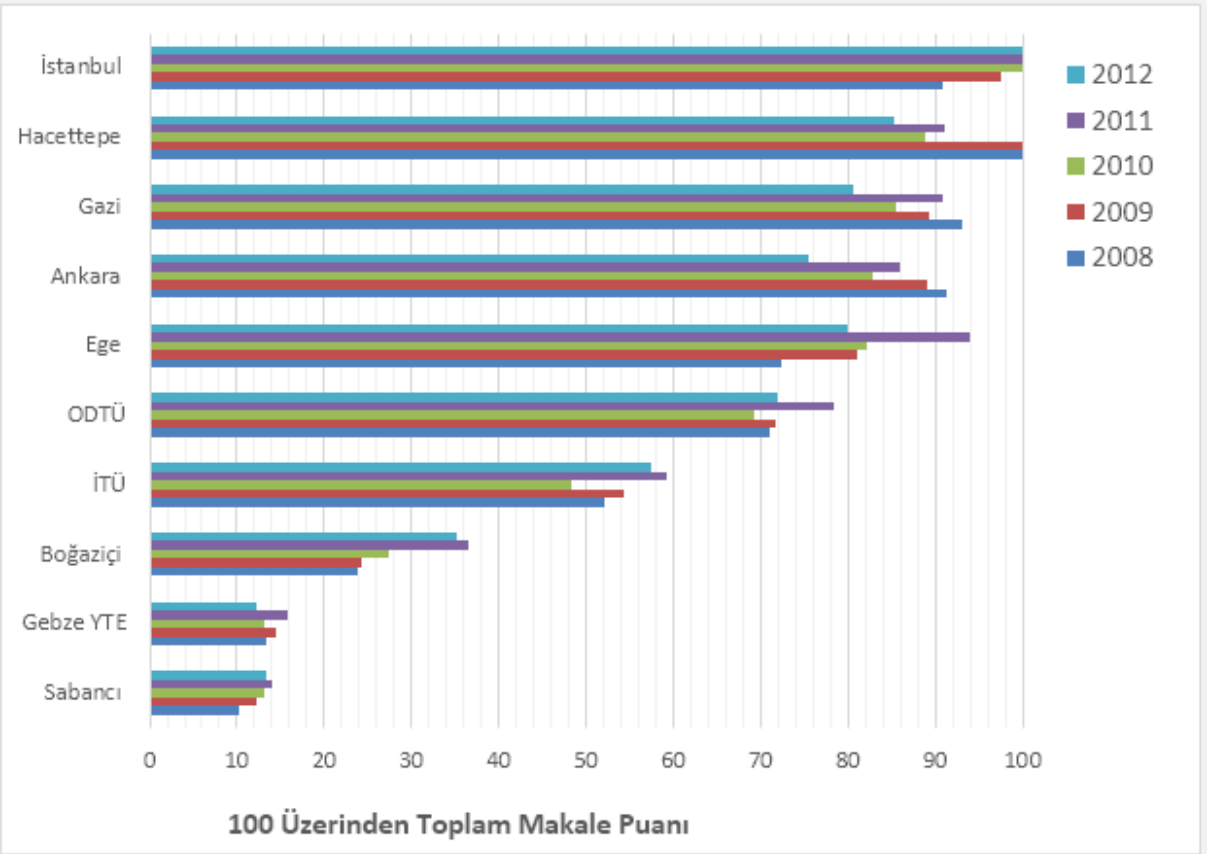


**Grafik 2: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversitelerin Toplam Makale Puanına göre yerleri**

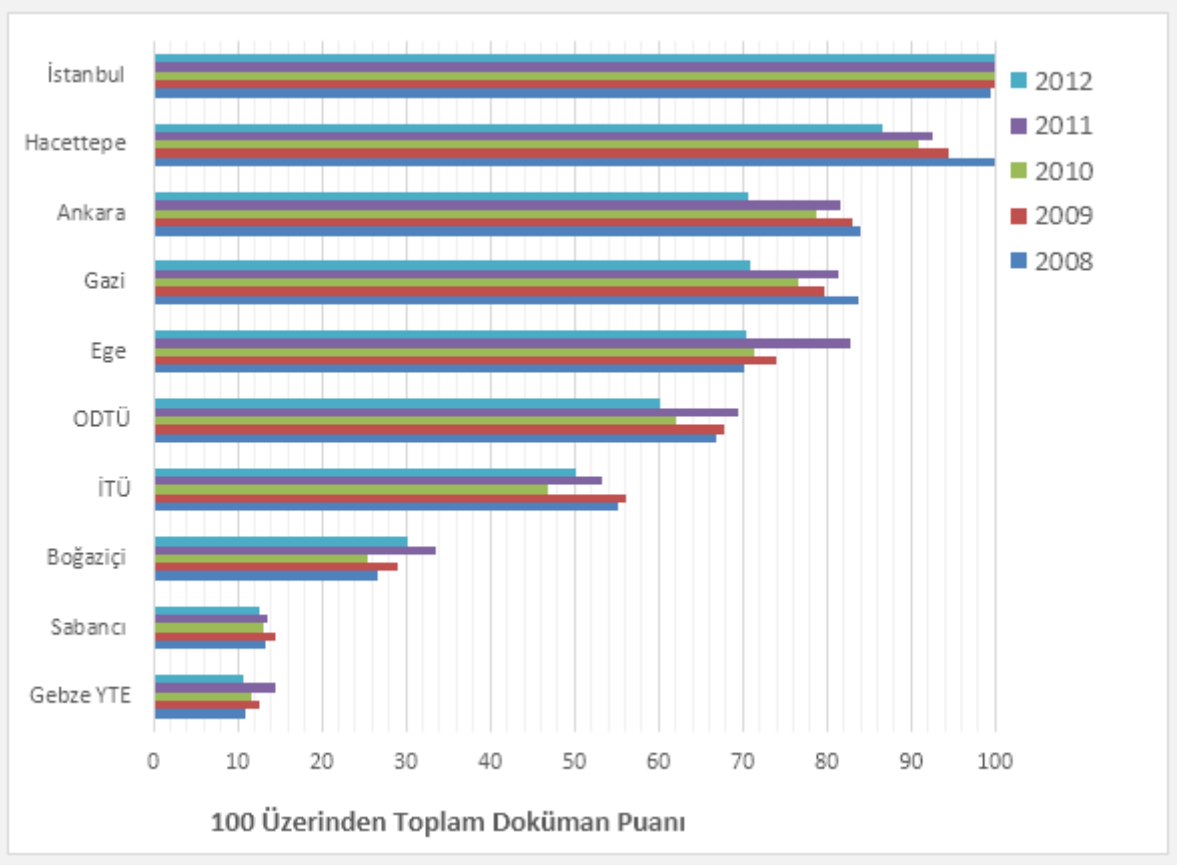


**Grafik 3: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversitelerin Toplam Döküman Puanına Göre Durumları**

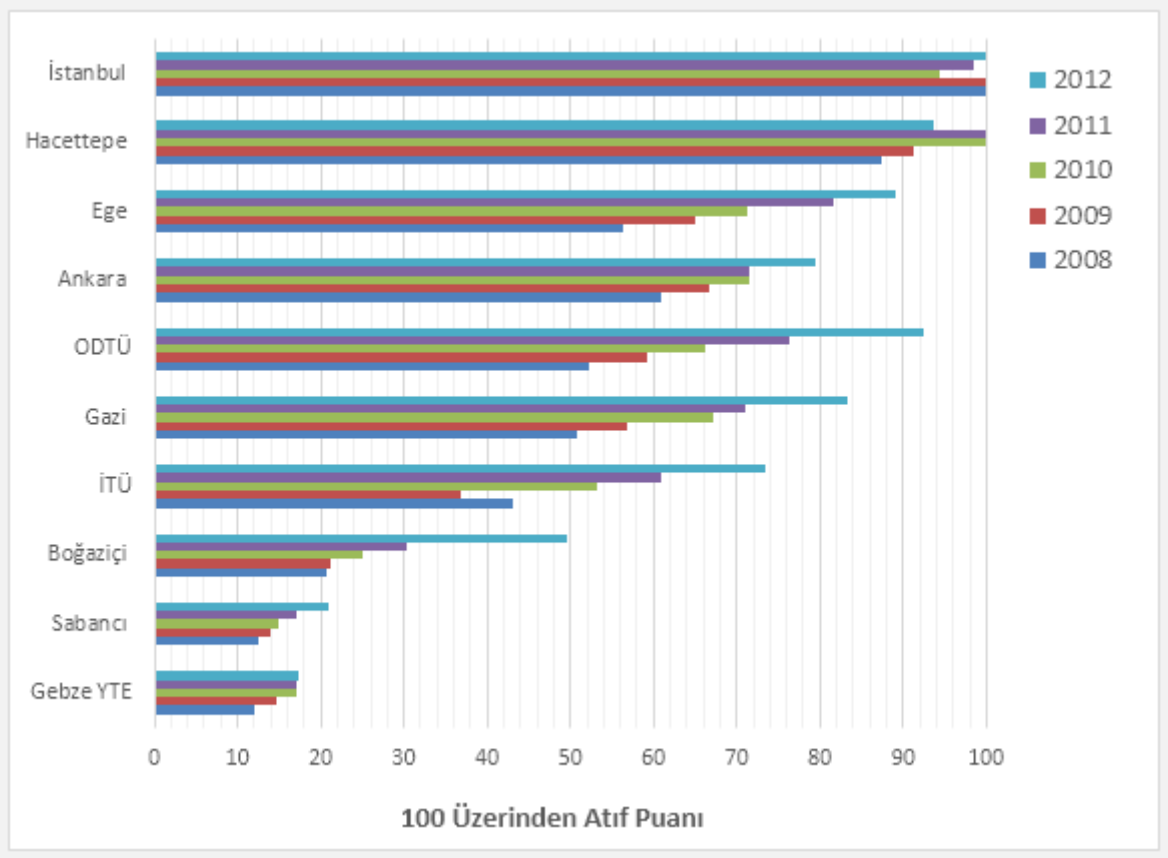


**Grafik 4: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversitelerin Toplam Atıf Puanına Göre Durumları**

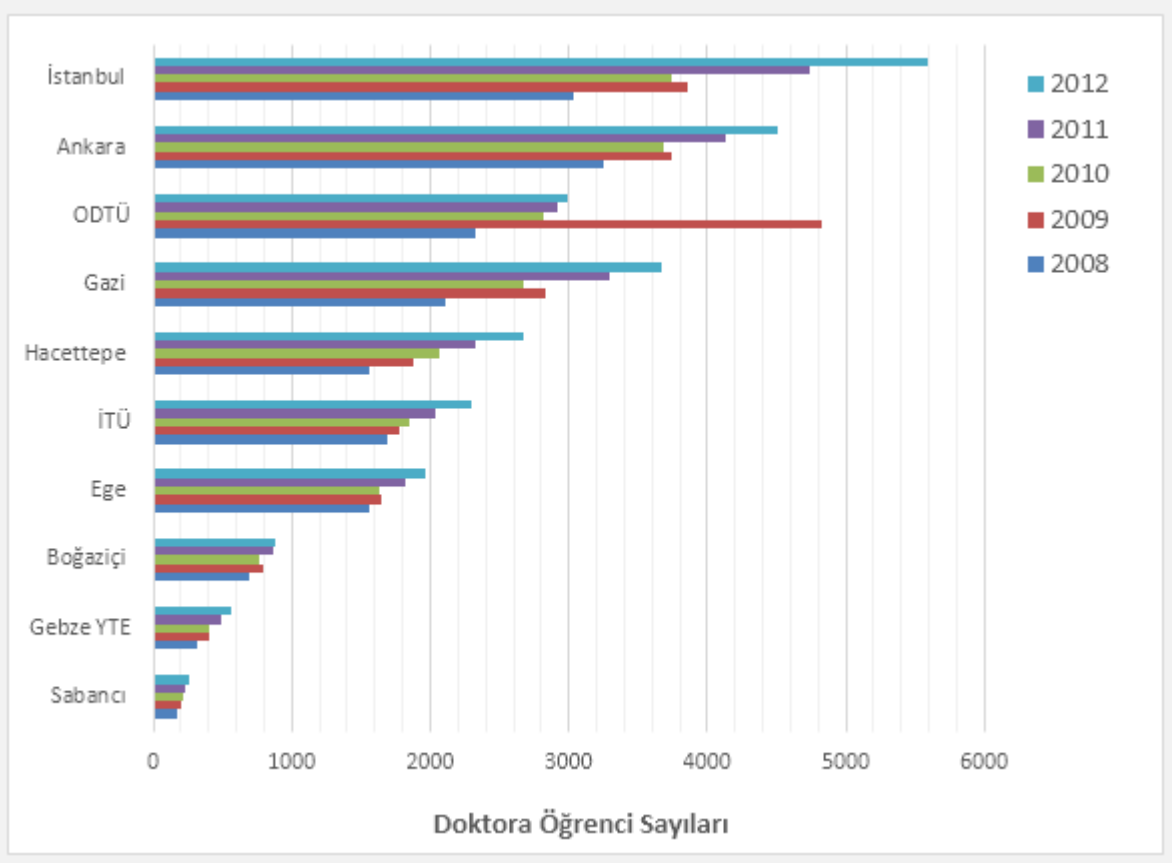


**Grafik 5: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversitelerin Doktora Öğrenci Sayısına Göre Durumları**

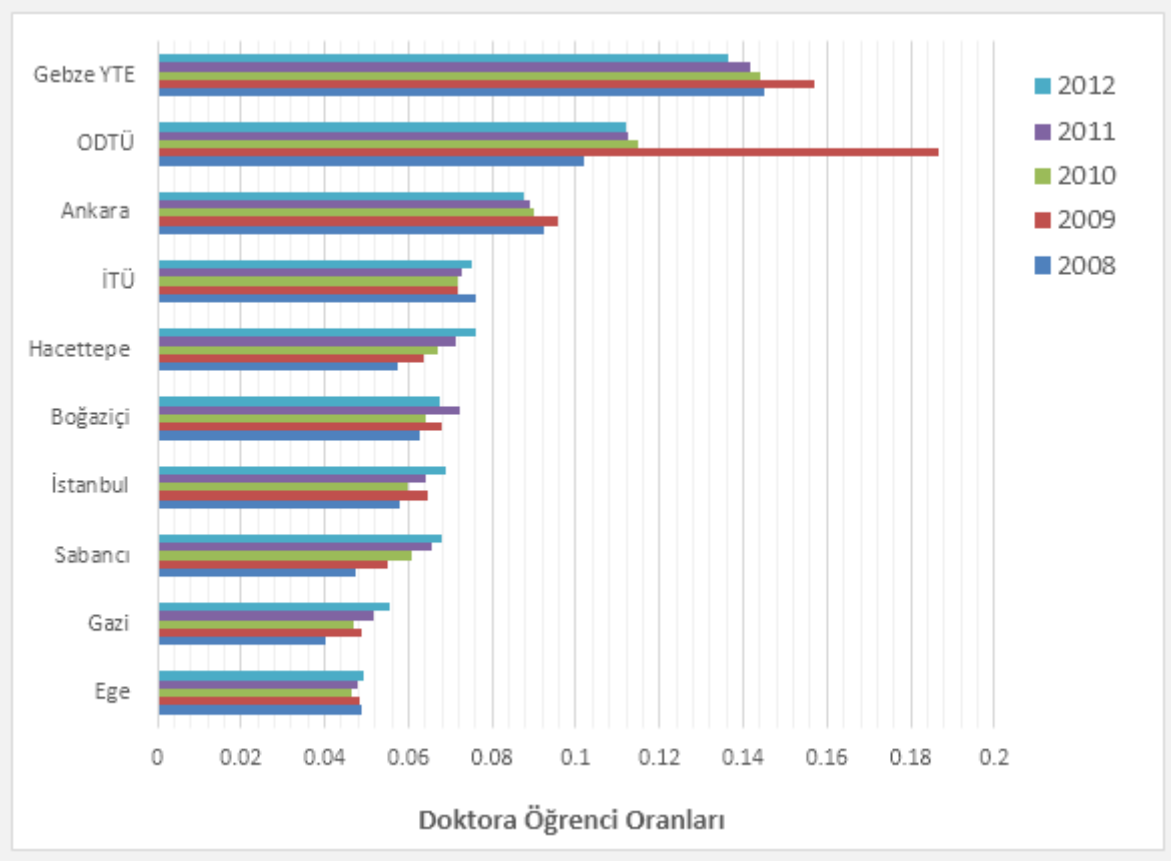


**Grafik 6: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversitelerin Doktora Öğrenci Oranına Göre Durumları**

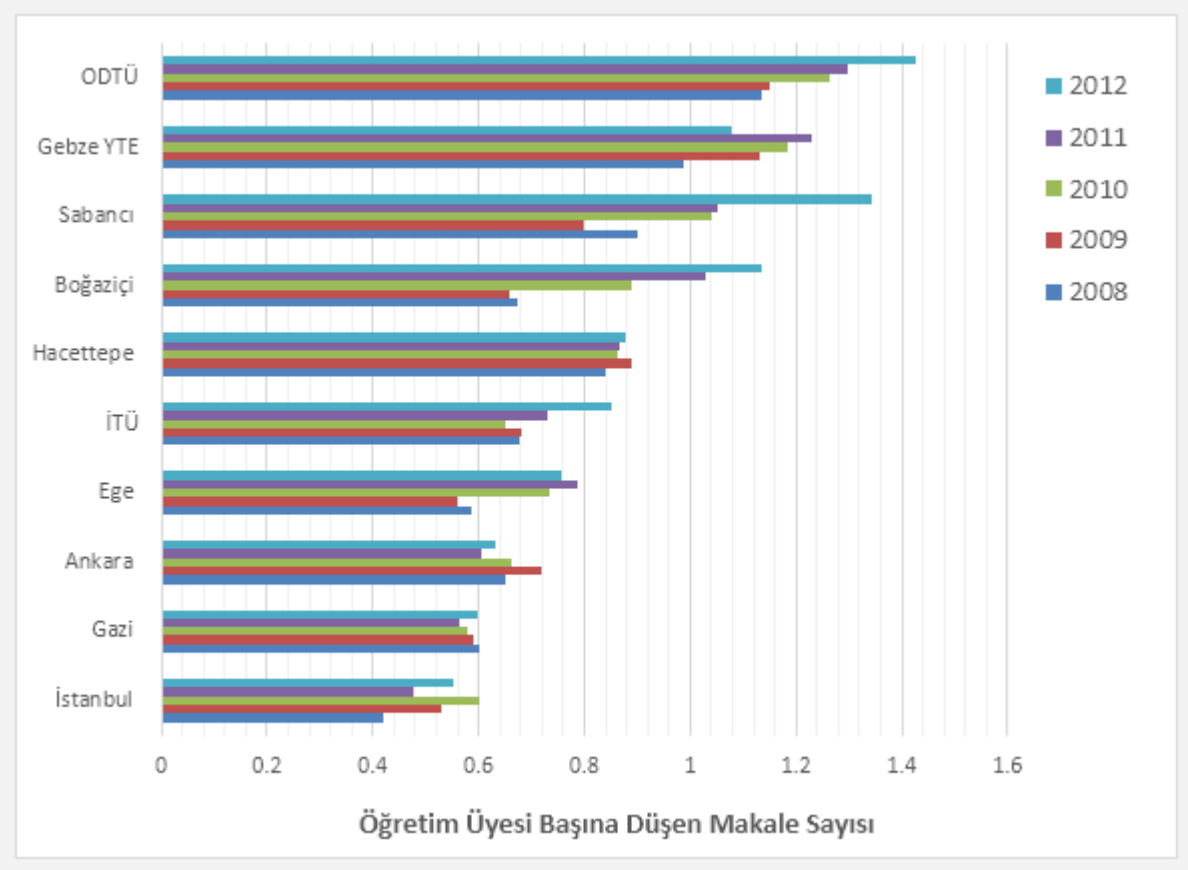


**Grafik 7: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversitelerin Öğretim Üyesi Başına Düşen Makale Sayısına Göre Durumları**

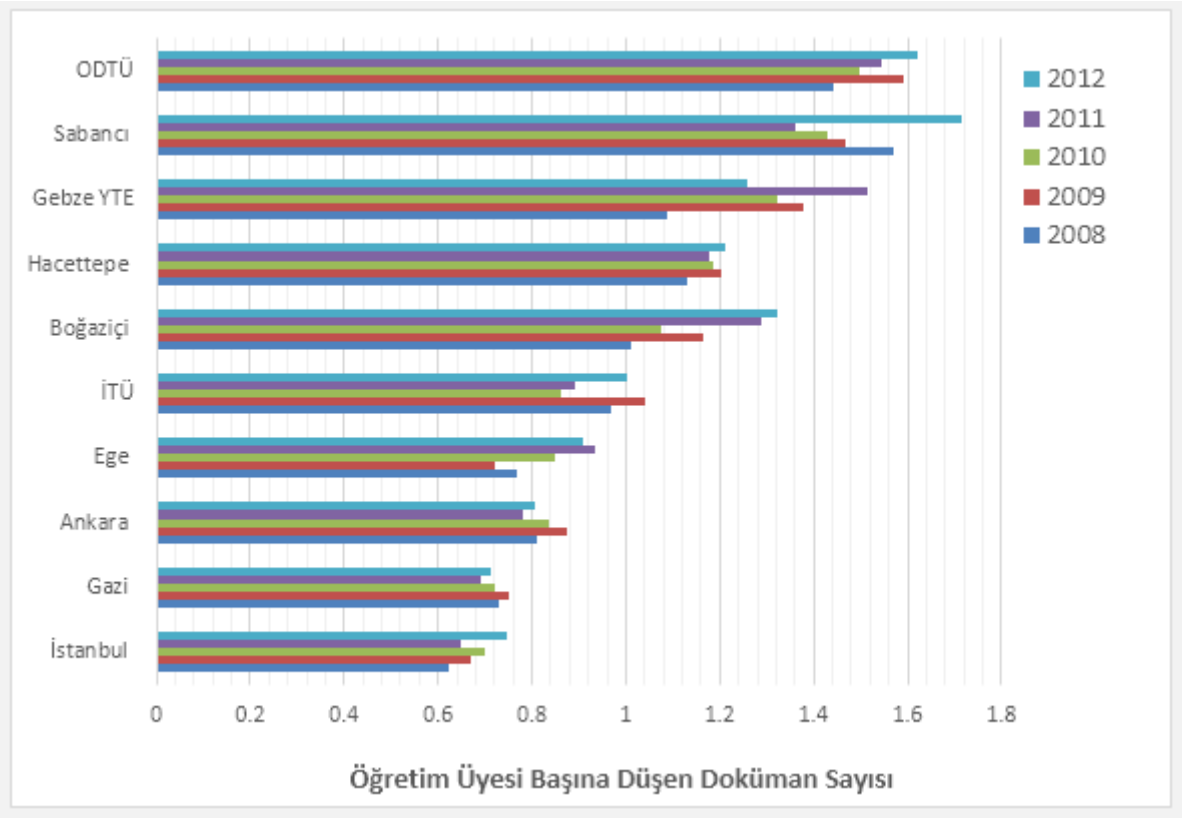


**Grafik 8: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversitelerin Öğretim Üyesi Başına Düşen Döküman Sayısına Göre Durumları**

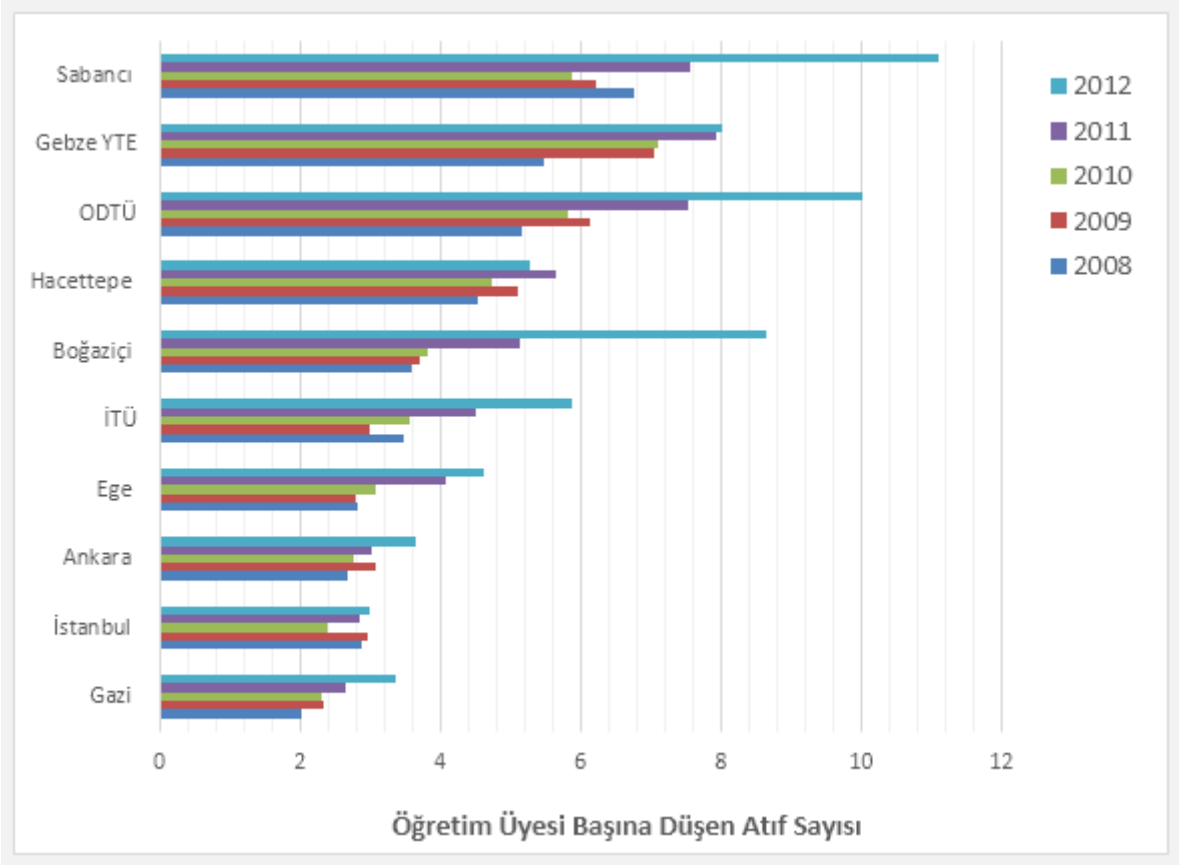


**Grafik 9: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversitelerin Öğretim Üyesi Başına Düşen Atıf Sayısına Göre Durumları**

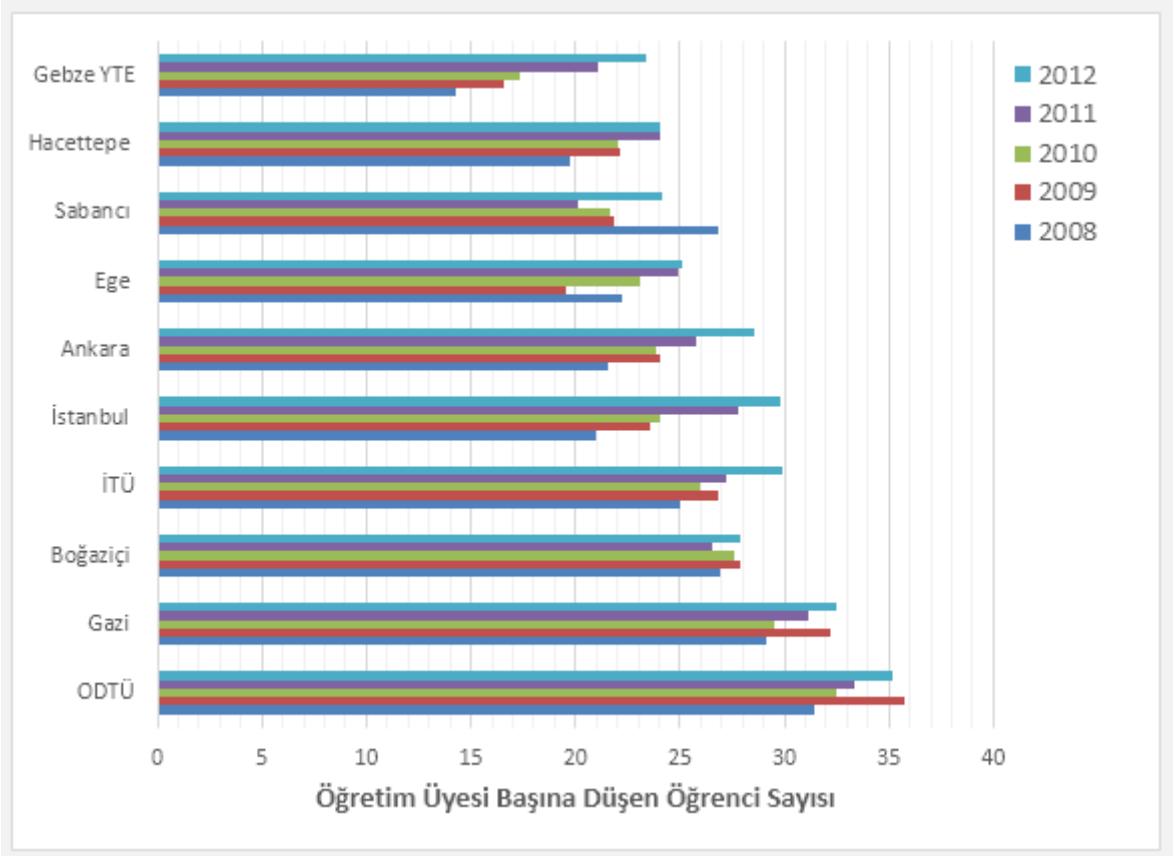


**Grafik 10: URAP Türkiye Sıralamasında ilk 10'a Giren Üniversitelerin Öğretim Üyesi Başına Düşen Öğrenci Sayısına Göre Durumları**